

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Zakona o naravnih zdravilnih sredstvih in o naravnih zdraviliščih obsega:

- Zakon o naravnih zdravilnih sredstvih in o naravnih zdraviliščih (Uradni list SRS, št. 36/64 z dne 10. 12. 1964),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 11/65 z dne 31. 3. 1965).

ZAKON **o naravnih zdravilnih sredstvih in o naravnih zdraviliščih**

(neuradno prečiščeno besedilo št. 1)

PRVI DEL

I. Splošne določbe

1. člen

Zaradi čim smotrnejšega izkoriščanja za potrebe zdravstva in turizma ter drugih družbenih potreb so naravna zdravilna sredstva kot prirodno bogastvo pod posebnim družbenim varstvom.

2. člen

Za naravna zdravilna sredstva po tem zakonu se štejejo voda, blato, pesek, plini in klima, če jim je v skladu z določbami tega zakona priznana lastnost naravnega zdravilnega sredstva.

3. člen

Naravna zdravilna sredstva se morajo uporabljati in izkoriščati kar najbolj ekonomično in tako, da so vsestransko upoštevane družbene koristi.

Pri iskanju in izkoriščanju naravnih zdravilnih sredstev, ki se štejejo za rudno blago, je treba upoštevati predpise s področja rudarstva.

4. člen

Občina skrbi za to, da se naravna zdravilna sredstva uporabljajo oziroma izkoriščajo tako, kot je določeno v prejšnjem členu ter usklajuje koristi in potrebe uporabnikov.

Če je v kraju, kjer je izvor ali nahajališče zdravilnega sredstva, organizirano zdravljenje s tem sredstvom, ali ga je mogoče organizirati za tako zdravljenje, pa je možnost izkoriščanja tega sredstva po količini ali zmogljivosti naprav oziroma objektov omejena, je treba predvsem zagotoviti potrebe zdravstva. Kolikor ta zmogljivost presega potrebe zdravstva, se naravno zdravilno sredstvo izkorišča predvsem za potrebe zdraviliškega turizma, lahko pa tudi za druge gospodarske potrebe.

5. člen

Kraj, v katerem je naravno zdravilno sredstvo, lahko razglasi za zdraviliško-turistični kraj po določbah tega zakona.

6. člen

Občinska skupščina usmerja v skladu z osnovami regionalnega plana razvoj zdraviliško-turističnih krajev in drugih krajev, v katerih so naravna zdravilna sredstva, z urbanističnim načrtom, z družbenimi plani, z zdraviliškim redom (12. člen) ter z določitvijo varstvenega območja naravnemu zdravilnemu sredstvu (10. člen).

II. Naravna zdravilna sredstva

7. člen

Naravno sredstvo v posameznem kraju razglasi za naravno zdravilno sredstvo republiški sekretariat za zdravstvo na podlagi mnenja strokovnjakov za ustrezna področja.

8. člen

V odločbi o razglasitvi naravnega zdravilnega sredstva se odredijo ukrepi za zavarovanje zdravilnega sredstva, njegovega izvora in nahajališča in za izkoriščanje naravnega zdravilnega sredstva.

9. člen

Kakovost naravnega zdravilnega sredstva mora biti najmanj vsakih pet let preizkušena.

Organizacija oziroma zavod, ki izkorišča naravno zdravilno sredstvo, mora organizirati stalno higiensko in tehnično kontrolo naravnega zdravilnega sredstva.

10. člen

Za zavarovanje naravnega zdravilnega sredstva in varstva družbenih koristi lahko določi občinska skupščina ožje varstveno območje; tako varstveno območje se mora določiti za zavarovanje izvorov zdravilnih vrecev. Varstveno območje obsega okolico naravnega zdravilnega sredstva, v kateri bi posegi lahko kvarno vplivali na količino, kakovost in obstoj naravnega zdravilnega sredstva.

Varstveno območje (ožje) se določi v urbanističnem načrtu, lahko pa tudi s posebnim odlokom.

Republiški sekretar za zdravstvo lahko določi tudi širše varstveno območje za zdravilne vrelce v sporazumu z republiškim upravnim organom za rudarstvo, za druga naravna zdravilna sredstva pa v sporazumu z republiškim upravnim organom, pristojnim za ustrezno področje.

V aktu o določitvi varstvenega območja (ožjega in širšega) se tudi določi, kakšna dela se v varstvenem območju ne smejo izvrševati oziroma ob kakšnih pogojih se smejo izvrševati posamezna dela.

III. Zdraviliško-turistični kraji

11. člen

Republiški sekretar za zdravstvo razglasi v soglasju z republiškim sekretarjem za turizem in z republiškim sekretarjem za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve na predlog občinske skupščine kraje, v katerih so naravna zdravilna sredstva, za zdraviliško-turistične kraje:

1. če so v kraju primerni tehnično in higiensko urejeni zdraviliški objekti in naprave;
2. če je v kraju organizirana zdravstvena služba;
3. če ima kraj urejene komunalne naprave in naprave za komunalno in osebno higieno;
4. če ima kraj potrjen urbanistični načrt;
5. če je poskrbljeno za dobre prometne zveze s krajem;
6. če so v kraju primerni turistični in gostinski objekti.

Če kraj ne izpolnjuje vseh pogojev, se lahko razglasi za zdraviliško-turistični kraj, če v roku, ki ga sporazumno določijo republiški sekretarji iz prejšnjega odstavka, izpolni predpisane pogoje. Ta rok ne sme biti daljši kot pet let.

12. člen

Občinska skupščina predpiše z odlokom o zdraviliškem redu posebno ureditev zdraviliško-turističnega kraja, upoštevajoč pri tem potrebe zdravstvene službe in razvoj zdraviliškega turizma.

Z odlokom iz prejšnjega odstavka se uredijo vprašanja v zvezi z uporabo naravnega zdravilnega sredstva in ureditvijo zdraviliško-turističnega kraja, zlasti pa vprašanja:

- vzdrževanja in zavarovanja zdravilnih sredstev;
- izgradnje in ureditve naravnih zdravilišč in gostinsko turističnih objektov;
- vrstnega reda uporabnikov pri izkoriščanju naravnega zdravilnega sredstva;
- pravic in dolžnosti turističnih gostov in prebivalcev zdraviliško-turističnega kraja v zvezi z uporabo naravnega zdravilnega sredstva in zdraviliških naprav;
- nastanjanja, prehrane in razvedrila obiskovalcev;
- uporabe in vzdrževanja komunalnih naprav in javnih nasadov;
- vzdrževanja, higiene in javnega reda;
- zdraviliško-turistične propagande.

DRUGI DEL

Naravna zdravilišča

13. člen

Naravna zdravilišča so zdravstveni zavodi, ki z uporabo naravnih zdravilnih sredstev preprečujejo obolenja, zdravijo in medicinsko rehabilitirajo bolnike ter nudijo bolnikom rekonvalescentom in zdravstveno ogroženim zdravstveno pomoč in oskrbo pod stalnim zdravniškim nadzorstvom.

Poleg naravnih zdravilnih sredstev uporabljajo naravna zdravilišča tudi fizioterapevtska in druga sodobna fizikalna sredstva ter zdravila.

14. člen

Za naravna zdravilišča po tem zakonu se štejejo:

1. kopališča (toplice), če uporabljajo za zdravljenje mineralno, radioaktivno ali termalno vodo za kopanje ali pitje, ali če uporabljajo blato, pesek ali pline;
2. klimatska zdravilišča, če uporabljajo za zdravljenje klime.

15. člen

Naravno zdravilišče se lahko ustanovi:

- a) če je bilo naravno sredstvo, ki naj se uporablja v tem zdravilišču, razglašeno za zdravilno;
- b) če so bile določene indikacije in kontraindikacije;
- c) če so zagotovljeni primerno urejeni prostori, ustrezna oprema in sredstva za pregledovanje, zdravljenje, nego, bivanje in oskrbo bolnikov;
- č) če je zagotovljena primerna higienska ureditev zdravilišča;
- d) če je zagotovljeno zadostno število zdravstvenega, strokovnega in drugega osebja.

Republiški sekretar za zdravstvo določi minimalne pogoje, ki jih morajo izpolnjevati posamezne vrste naravnih zdravilišč glede osebja, opreme, aparature, instrumentarija, inventarja in podobno. **(prenehal veljati)**

16. člen

Republiški zdravstveni center določi indikacije in kontraindikacije za zdravljenje v naravnih zdraviliščih. Naravna zdravilišča sprejemajo osebe na zdravljenje v skladu z določenimi indikacijami.

17. člen

V naravno zdravilišče je lahko sprejet vsakdo, če to dopušča zmogljivost zdravilišča in če to ne nasprotuje zdravstveni ureditvi naravnega zdravilišča.

V naravnem zdravilišču lahko uporablja naravna zdravilna sredstva vsakdo. Pogoji uporabe naravnega zdravilnega sredstva se določijo z zdraviliškim oziroma s hišnim redom.

18. člen

Naravna zdravilišča lahko zaradi boljšega izkoriščanja naravnega zdravilnega sredstva in svojih zmogljivosti opravljajo in razvijajo tudi turistične, gostinske in druge dejavnosti.

19. člen

Naravna zdravilišča, ki opravljajo turistične, gostinske in druge dejavnosti, morajo svoje prostore urediti tako, da ni moteno zdravstveno delo in bivanje bolnikov v zavodu zaradi postranskih dejavnosti zdravilišča.

20. člen

Naravna zdravilišča lahko sklepajo pogodbe z zavodi oziroma s turističnimi in potovalnimi organizacijami o sprejemu zavarovancev — bolnikov oziroma gostov na zdravljenje.

21. člen

Kolikor ni s tem zakonom drugače določeno, veljajo za naravna zdravilišča določbe zakona o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v SR Sloveniji.

22. člen

Razen naravnih zdravilišč lahko izkoriščajo naravna zdravilna sredstva za zdravljenje gostov tudi delovne in druge organizacije, če izpolnjujejo pogoje iz 15. člena, točk a, b, c in č tega zakona, če imajo dovoljenje za opravljanje te dejavnosti in če s pogodbo, ki jo sklenejo z zdravstvenim zavodom, zagotovijo zdravljenje gostov.

23. člen

Dovoljenje iz prejšnjega člena izda zainteresiranim delovnim in drugim organizacijam republiški sekretar za zdravstvo v soglasju z republiškim sekretarjem za turizem, potem ko dobi mnenje Republiškega zdravstvenega centra. V tem dovoljenju se lahko predpišejo natančnejši pogoji za opravljanje zdravstvene dejavnosti v teh organizacijah.

24. člen

Strokovno nadzorstvo nad opravljanjem zdravstvenih dejavnosti v organizacijah iz 22. člena tega zakona opravlja Republiški zdravstveni center.

TRETJI DEL

Kazenske določbe

25. člen

Z denarno kaznijo do 100.000 dinarjev se kaznuje za prekršek delovna ali druga organizacija:

- če občasno ne preizkuša kakovosti naravnega zdravilnega sredstva po določbah tega zakona, ali če spreminja kvaliteto naravnega zdravilnega sredstva;
- če začne z delom kot naravno zdravilišče ali če začne izkoriščati naravna zdravilna sredstva za zdravljenje (22. člen), preden dobi za to dovoljenje,
- če zaradi privabljanja gostov navaja neresnična dejstva ali neustrezne indikacije.

Z denarno kaznijo do 10.000 dinarjev se kaznuje za prekršek tudi predstavnik ali delavec delovne ali druge organizacije, ki je storil prekršek iz prejšnjega odstavka.

26. člen

Z denarno kaznijo do 100.000 dinarjev se kaznuje za prekršek delovna ali druga organizacija, ki brez dovoljenja ali v nasprotju z izdanim dovoljenjem opravlja v ožjem ali širšem zdravstvenem območju naravnega zdravilnega sredstva dela; ki niso dovoljena (8. in 10. člen).

Z denarno kaznijo do 10.000 dinarjev se kaznuje za prekršek tudi predstavnik ali delavec delovne ali druge organizacije, ki je storil prekršek iz prejšnjega odstavka.

Z denarno kaznijo do 20.000 dinarjev se kaznuje za prekršek občan, ki opravlja dela, navedena v prvem odstavku.

27. člen

Nadzorstvo nad tem, kako se izvršujejo ukrepi za zavarovanje naravnega zdravilnega sredstva iz 8. člena in določbe o zavarovanju varstvenega območja iz 10. člena tega zakona, izvršuje urbanistična inšpekcija.

Pri opravljanju nadzorstva iz prejšnjega odstavka lahko organ urbanistične inšpekcije odredi ukrepe, predvidene v 7. členu zakona o urbanistični inšpekciji (Uradni list SRS, št. 21-120/64).

Zakon o naravnih zdravilnih sredstvih in o naravnih zdraviliščih (Uradni list SRS, št. 36/64) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

»ČETRTI DEL

Prehodne in končne določbe

28. člen

Dokler ne bo izdan nov predpis po drugem odstavku 15. člena tega zakona, ostane v veljavi pravilnik o minimalnih pogojih za ureditev in delo naravnih zdravilišč (Uradni list LRS, št. 25-156/62), kolikor ne nasprotuje določbam tega zakona.

29. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in organizaciji zdravstvene službe v LR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 11/65) spreminja 28. člen zakona tako, da se glasi:

»28. člen
(prenehal veljati)«;

ter vsebuje naslednjo končno določbo:

»30. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS.«.